

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

з Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

за цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановх псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссоліньских ч. II. (партер)
(Фронт від ул. Тихой). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застережене.

Рекламні неопечатані е
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

VII. Загальне австрійське віче католиків.

Комітет VII. загального Австрійського Віча Католиків, яке має відбутися у Відні, оповіщує таку відозву:

„КАТОЛИКИ АВСТРИЇ!

Делегати австрійських дієцезій, зібрані 7. вересня минушого року рішили устроїти Загальне Католицьке Віче у Відні в першій половині вересня 1909 р. Це Віче визначено тепер на дні: від 5. до 8. вересня, а має оно відбутися в домі Товариства музичного (Musikvereingebäude).

Католики! Над важними справами маємо радити, багаті в наслідки постанови маємо порішити! Треба обговорити розширене організації по різних званах та станах і ширене католицької печати; а передусім треба подбати про молодіж кожного віку, щоби пізнати небезпеки, які їй грозять і як їх відігнати, та як виховати молодіж на покоління сильне і віруюче.

Не так завдяки числу предметів нарад, а завдяки їх високому значінню для культурного і суспільного розвитку нашого часу хоче VII. загальне австрійське віче католиків стати гідно в раді своїх славних попередників.

Тому просимо всіх католиків як найсердечнійше взяти участь в тих важних нарадах і на них для загального добра співділати при розв'язаню всіх тих важних питань своєю радою і досвідом.

Дух Всевишнього най благословить народи, а Его сила най помагає в їх переведеню.

Віче се відбуде ся у Відні від 5. до 8. вересня 1909 в саях Товариства музичного.

Канцелярія Віча католицького: Відень 1. Fleischmarkt 15“.

Із сеї нагоди вважаємо нашим обовязком звернути ся в тій справі до нашої суспільности. Як з наведеної відозви бачимо, будуть на сім вічу досвідні і образовані люди обговорювати вельми важні і для нашого народу питання: про розширене організації ріжних станів, ширене католицької печати, а передовсім про молодіж і її релігійне виховане. Відомо, яка небезпека прозить нашому молодому поколінню (се показав наглядно останній зїзд укр.-рус. молодежи), отже пора і нам подбати про організацію всіх станів, а між тим і молодежи, про християнську печать, про виховане молодежи на христ. основах. Але щоби все те, як слід зробити у себе, учім ся у інших культурних народів, користуймо ся їх досвідом, а тоді і наша робота буде органічна і принесе хосен. Отже в тій цілі і духовні і світські Русини повинні по змозі взяти участь у віденському вічу 5—8 вересня, щоби досвідом і радами сего віча покористуватись опісля у себе дома в хосен нашої Церкви і нашого народу. Ділаймо, поки ще час!

Консерватизм і умірковане.

(+) Почуте міри належить до найрідших прикмет людських; особливо в політичнім житю ся прикмета майже невідомо одиницям і лише завдяки тим обставинам,

що само жите в правильних умовах насуває непоборимі перепони розгонам одиниць і сторонництв, світ обертає ся якось природним ладом і не перекидає ся з одної крайности в другу. Крайні сторонництва вже з самої природи річи не знають ніякої міри, а в хвилях, коли видає ся їм, що они є панамі положеня, голосять без засторог, що они є покликані до розбудженя якихсь світобарних сил. Бувало так, що справді додержали сеї обіцянки і тоді замість відродін наставав невольний розстріл, супроти котрого прикликувало людство на поміч хочби військовою диктатуру, щоби лише спасти ся перед такими реформаторами.

Але навіть консервативні і умірковані сторонництва, котрі повинні би найбільше дбати про бережене міри, не все держать ся того в боротьбі на слова і пера з політичними противниками, а навіть діяльності, яка в пригідній хвилі має довести до здійсненя своїх програмових засад.

Діє ся так під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників. В консервативних гуртах находять ся все в більшім або в меншім числі люди вспятні, які не розуміють і не відчувають вимог новочасного суспільного і політичного життя, а також і четверті вспятники, котрі перших вихиснують для своїх цілей.

Чувства, викликувані спорами і навзагодами сторонництв, довершують решти і замість розважного консерватизму, який числить ся з вимогами дієвсі хвилі і конечними потребами суспільности, являє ся на видівні шкідна і часом каридостойна вспятність.

Наколи консерватизм бажає обминути сі сумні переміни, повинен числити ся з

До питання про скількість присяжних грамот

в князів литовско-русских.

Написав

Др. Богдан Барвінський.

(Конець).

Присяжних грамот князя Семена-Лугвена знаємо три: одну з 1388 і дві з 1399 р. Між тим у Кромера (ст. 214) маємо згадку про чотири грамоти, одну з 1387 і три з 1389 р. Під 1387 р. читаємо: «Homagium Ducis Simonis Regi Vladislao et Regno». Три дальші згадки відносять ся, як сказано, до 1389 р.: «Homagium Ducis Simonis Vladislao Regi, Hedvigi Reginae et Regno Poloniae 1389» — «Simeon Languen, frater Vladislai Regis post commissionem sibi Magnum Nowogrod ab ipso, promittit ei et Regno fidelitatem cum omnibus suis». — «Simon Dux promittit fidelitatem Vladislao Regi et Regno Poloniae».

Присяжна грамота князя Юрія Довговда звісна лише з датою 1401 р. Між тим у Кромера нема про неї згадки, зате під р. 1391 читаємо у него (ст. 215): «Dux Georgius Dowgot fidelitatem promittit Regi et Regno Poloniae post mortem Vitoldi». Так само грамота князів Юрія і Андрія Михайловичів звісна лише з датою 1401 р., а між тим у Кромера маємо згадку лише під р. 1391 (ст. 215): «Literae Ducis Georgii

Michalowicz cum Andrea fratre suo promittentes, quod post mortem Vitoldi Ducis non deberent alium Dominum praeter Vladislau Regem et Regnum Poloniae habere», зате о грамоті з 1401 нема ніякої згадки. Присяжна грамота князя Івана Ольгимунтовича, звісна нам, походить з р. 1401. У Кромера нема про неї згадки, занотована там лише під р. 1402 (ст. 216): «Iwani Olgimuntowicz fidelitas Regi et Regno post mortem Vitoldi». Про присяжну грамоту князя Федора Корятовича з 1403 р. згадав вже на основі Комера Стадніцький¹³⁾ (в інв. Кр. ст. 221 і 213 під р. 1403). Крім сего читаємо у Кромера під р. 1403 (ст. 215): «Basilius Koriathowicz Dux promittit fidelitatem Regi et Regno Poloniae et de iniuriis, quod non armis, sed iure experietur.»¹⁴⁾

Бачимо з сего, що інвентар Кромера замість, щоби справу выяснив, ще її більше затемнює. Після моєї думки згадки про присяжні грамоти в пізнійших (по-Кромерівських) інвентарах годить ся приймати з тим більшою обережністю, а в дослідях треба опирати ся лише на грамотах, звісних в цілости будьто в оригіналі, будьто в копії, а віколи на баламутних регестах в коронних інвентарах.

В додатку подаю з оригіналу грамоту Анни Витовтової, виставлену 4. VIII. 1392 р. в Острові, якою она ручить королеві Ядвізі за свого чоловіка Витовта. Ся грамота не була доси печатана з оригіналу, лише з копії Нарушевича¹⁵⁾ з деякими відмінами супроти оригіналу. З оригіналу була печатана лише подібна грамота Анни для Ягайла з тоїж самої дати¹⁶⁾. Подібно

як при сій останній грамоті, так і при грамоті Анни для Ядвіги заховала ся дуже гарно її печатка, що висить на кармазиновім шовковім шнурку. Лише береги мисочки, в якій витиснена ся печатка, дещо надпсовані. Сама печатка витиснена в червоній масі, представляє княжну в сидячій поставі, тримаючу на лоні двоє дітей¹⁷⁾. Довкола незначно затерта в деяких місцях легенда; S. — Anna ducisa Lituan¹⁸⁾. Грамоту Анни для Ядвіги печатаю дословно без ніяких змін, подаючи в увагах відміни копії Нарушевича супроти оригіналу, углядуючи також в деяких разях грамоту Анни для Ягайла.

Anna Dei gracia ducissa Lithuanie, domina Trocensis, Lucensis etc. Notificamus tenore presentium quibus expedit vniuersis, quod bona fide nostra sine dolo quolibet ac fraude promittimus pro Serenissimo principe domino Alexandro alias Witowdo, consorte nostro carissimo quod omnes et singulos articulos scriptos ac¹⁹⁾ insertos in littera sua Serenissime principi domine Hedvigi Reginae Poloniae data tenere debet ac inuolabiliter obseruare sine fallo²⁰⁾ quolibet. Et specialiter, quod idem dominus Alexander alias Witowdus²¹⁾ consors noster carissimus Regnum ac Regni coronam Poloniae nunquam debet deserere neque sui posteris, ymmo cum prefata domina Hedvige Regina contra ipsius aduersarios pungnare²²⁾ quociens se locus obulerit, perpetuis temporibus affuturis. Nosque Anna prestita²³⁾ omnia prescripta tenere eciam promittimus et adimplere sine fallo²⁴⁾. Harum litterarum testimonio, quibus sigillum nostrum est

вимогами сучасного життя. Поважаючи минувшину — не повинен заскоружувати ся в ній і не вважати яко щось довершеного, нарештнього, але признати потребу дальшого її розвитку, а передовсім розширене народного життя на всі суспільні верстви.

Стаємо тут перед демократичною струєю, знаменною для наших часів і нестримною в своїй побідній течії. Нема сумніву, що демократизация життя, іменно умового і естетичного, відбиває ся на ній вельми некорисно. Популярне письменство, популярне дневництво стоять на можливо найнижшій ступні. Крайні сторонництва використовують передовсім не найліпші інстинкти народних верств, будять в тих верствах прямо протисупільні пристрасти. Задачею консервативних сторонництв є, протиділати розкладовим впливам, але також на основі демократичних засад. Розходить ся о те, щоби в свідомім народнім життю, щоби в користованю засобами нагромадженими цивілізацією протягом віків, брали участь як найширші верстви, щоби замість підбурюючих брошурок і літератури уличних писань, заблукали ся під сільські стріхи безсмертні твори геніїв, щоби стали зрозумілими і дорогими всему людови.

Супроти соціалізму треба відрізнити начальну доктрину класової боротьби, що сіє ненависть і копає пропасть між синами одної землі і одного народу, від справдешних кривд нашого суспільного устрою, які домагають ся не скаженої пімсти покритих, але конечної поправки, щоби сю пімсту віддалити а її пророків зробити нешкідливими.

Політичне уміркованє, се засада *suaviter in modo* — *fortiter in re* особливо що до народних прав. Руский консерватист і руский уміркований політик не повинен бути ані байдужним на народні справи космополітом, ані трусливцем. Навпаки, наколи бажає щось довершити для добра народу і краю, повинен стояти непохитно при засаді народної рівноправности, визнавати сеї засади неминуче наслідство — право народу до береження і плекання своєї окремішности, до вимагання своєї народної школи, до углядання прав свого язика в уряді і в суді, до найширшої самоуправи.

Польських загорільців, противних народній свободі, не приєднають для нас ніякі уступки і треба наперед зречи ся всяких

на се надій. Але з другого боку було би се великою похибкою і було б се метанєм нашої народної справи у вир боротьби польських сторонництв, утотожнюванє її з програмами сторонництв, звязуванє долі нашої народної справи з побідою сеї або іншої програми політичної.

Коли ми стоїмо на основі австрійської державности, то консерватизм і уміркованє наказують стояти на становищі інтересів сеї державности, числити ся з чинниками, які її репрезентують. Друге є конечним внеском логічним першого і вельми часто забувають о тім наші менше умірковані і менше... логічні політики, коли прибігають до театральних проклонів і громів.

Але почутя уміркованя не треба і тут занедбувати. Треба кувати зелізо, поки горяче, але не треба кувати зеліза, поки добре не розігріло ся.

Образувати почутя міри є всюди хосенне, а неминуче для консервативних і уміркованих сторонництв. Похибки, які з не достачі того образования виходять, найтруднійше направити.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

З половиною серпня кінчить ся політичний відпочинок. Міністри-президенти бар. Бінерт і др. Векерле вибирають ся на послуханє до Ішлю, щоби з нагоди уродин цісаря зложити бажаня обопільних правительств, а при сій нагоді подати також огляд політичного положеня і біжучих справ.

Також і парламентарні сторонництва переривають свій відпочинок. Дня 17. серпня збирають ся предсідники клубів на нараду в парламенті. Запросини на сю нараду вислав предсідник польского кола др. Гломбінський до всіх предсідників клубів (з укр. рус. клубу запрошений п. Романчук, з буков. рус. п. Василько — не запрошено нікого з москвофілів і соціалістів). Цілю сеї наради має бути обговоренє політичного положеня перед скликанєм соймів і держ. ради, порозумінє поміж парламентарними сторонництвами і забезпеченє успішної законодатної роботи в осінній сесії держ. ради.

Парл. комісія христ. суспільників відбула дня 13. с. м. вступну нараду під проводом д-ра Люегера над запросинами д-ра Гломбінського і ухвалила пособляти змаганям до забезпеченя успішної законодатної роботи і піддержувати всі заходи, які ведуть до сеї ціли, о скілько не суперечать інтересам німецкого населеня. В тій справі ухвалили христ. суспільники поступати згідно з іншими німецькими сторонництвами. Що до забезпеченя успішної законодатної роботи в чеськім соймі ухвалили христ. суспільники лишати провід в сій справі німецьким послам з Чех і піддержувати їх в змаганях до забезпеченя німецьких інтересів. Якійсь „провідник німецьких вольнодумців“ мав заявити в Авсеє, що німецькі вольнодумці південно-австр. країв не будуть уже іти разом з христ. суспільниками, а на місце д-ра Гохенбургера будуть домагати ся іменованя д-ра Сильвестра міністром судівництва, — Др. Гломбінський вислав письмо до д-ра Адлера, провідника соціалістів, в котрім оправдує ся, що соціал-демократів не запрошено тому на нараду дня 17. с. м., бо цілю сеї наради є „зближенє спорячих сторонництв, щоби підготовити мирний настрій і успішну роботу законодатну“. — Провідник обструкції др. Шустершіч висловив погляд, що спокійна, законодатна робота в держ. раді може лише тоді бути забезпечена, наколи буде запурука спокійної сесії чеського сойму, наколи найде ся вдоволяюча розвязка викупна боснійских кметів і відповідна для всіх сторонництв інтересованих розвязка питання що до італійского університету. Із сего виходить, що др.

Шустершіч висуває тепер інші домаганя, як перед кінцем літної сесії.

Чехи очевидно велику вагу кладуть на забезпеченє мирної сесії чеського сойму. Чеські катол. людовці заявляють, що наколиб д-рови Гломбінському з підмогою правительства повело ся в чеськім соймі промостити дорогу до дневного порядку, тоді і в держ. раді настануть правильні відносини. Без роботи в чеськім соймі, не буде також роботи в держ. раді. Отсе стає певним доказом, що около німецько-чеського спору обертає ся вся австр. політика. — Др. Грубан провідник чесько-катол. людовців виступив сими днями на вічу в Моравії вельми різко проти обструкції слав. союзників і висловив ся, що обструкція спиняє в держ. раді народо-господарську роботу корисну для населеня.

Чеські дневники запевняють, що при нагоді складаня бажань міністром президентом в день уродин 18. серпня має цісар з великим притиском висловити конечну потребу німецько-чеського порозуміня. Ся заява цісарска має бути приводом до скликаня німецько-чеської наради для осягненя порозуміня. Міністер-президент запросив би предсідників поодиноких клубів на таку нараду.

Окрім наради клубових предсідників дня 17. с. м. має відбути ся також нарада предсідників славянських сторонництв, котрі брали участь в обструкції, скликава д-ром Шустершічом. На сю нараду запрошені з укр. руского клубу пп. Романчук і др. Евген Левицкий. Предметом сеї наради має бути також справа тіснійшої злуки укр.-руского клубу з Слав. Союзом. Замітно, що аж тепер п. Романчук пояснив кореспондентови N. fr. Presse взаємини укр.-рус. клубу з Слав. Союзом. Із сеї заяви виходить, що Слав. Союз звернув ся до укр.-рус. клубу з пропозицією зближеня обох сих парлам. сторонництв, а після того укр.-рус. клуб відбув нараду, на котрій висловлено бажанє зближеня обох клубів, хоч формальна ухвала в сій справі не запала, а наслідком замкненя сесії держ. ради перервали ся дальші переговори. Тепер на нараді скликаній Слав. Союзом ся справа стане на дневнім порядку.

Venkov, дневник чеських хліборобників з нагоди наради скликаной д-ром Гломбінським виводить, що політичне положенє є вельми критичне і звиває д-ра Гломбінського, щоби скликав польске коло і перевів ухвали, що оно не думає піддержувати теперішнього правительства. Аж тоді могли би славянські сторонництва приступити до позитивної програми.

Poln. Kog. подає в посольских кругів вість, що гадку вересневої сесії держ. ради прийнято прихильно в многих таборах особливо в німецькім і соціал-демократичнім таборі. Коротка сесія вереснева уможливилаб уконституованє пос. палати, а колиб она схотіла забрати ся до роботи, могла би відразу розпочати наради над фінансовою пропозицією правительства. Виявилось опісля, чи правительство обстає при своїй програмі, чи думає змінити її відповідно бажаням сторонництв, котрі домагають ся усуненя податку від пива.

Відповідь на се питанє є конечна для кр. соймів, бо наколиб обструкція спинила наради, то унеможливилаб соймам застановити ся над справою направи краєвих фінансів. В такому случаю правительство знов було би приневолене ужити §. 14-го. Можна отже сподівати ся, що се розбудить послів з дрімоти. Коло польске думає в осени піддержувати реформу регуляміну і то скороченим поступованєм, бо се запевнило би успішний хід осінної сесії.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Отрок в Ефез.; римо-кат.: Ліберата. — В середу: руско-кат.: Евсигвія; римо-кат.: Єлени.

— Еміграційні пауки. Що раз частійше стрічає ся в різних часописах голоси остороги перед виїздом до Америки. Мимо того селяни за намовою різних жидків наганячів їдуть тудя, а що не мають приписаної в Америці готівки 125 К від особи, то завертають тих нуждарів назад

¹³⁾ Stadnicki: Synowie Gedymina I. 2 вид. Lwów 1881 ст. 178; пор. ще Lewicki: Index actorum saec. XV. ч. 339.

¹⁴⁾ пор. Lewicki: Index ч. 383.

¹⁵⁾ Codex epist. saec. XV. I, 1. ч. 18.

¹⁶⁾ Codex epist. Vitoldi ч. 92.

¹⁷⁾ Чи не служила тут яко взір *św. Anna Samotrzcia*?

¹⁸⁾ На печатці при грамоті Анни для Ягайла, печатаної в Cod. ep. Vit. e: S. Anna — cisa Lituan., отже брак *du*.

¹⁹⁾ Codex ep. s. XV. має *et*.

²⁰⁾ *ibid.* „falso“ і так в Cod. ep. Vit.

²¹⁾ Cod. ep. Vit. має *Witowd*. В нашій грамоті є на кінці скороченє в виді „9“, що означає *us*, отже *Witowdus*. В копіях грамоти Анни для Ягайла (рукоп. Арх. кн. Чарт. ч. 237, ст. 85 і 86 розв'язано скороченє на *Witowdus*.

²²⁾ Cod. ep. Vit. також „*punqpare*“, видавець додав „*ic*“.

²³⁾ Cod. ep. saec. XV. і Codex ep. Vit. мають *praefata*.

²⁴⁾ Cod. ep. saec. XV. має „falso“.

— Попрзвки похибок в фейл. „До питання іт. д.“ в ч. 172 „Руслана“. Зам. 12/VII. 1488 м. б. 1388; з. „Антони Витовтової“ м. б. „Анни В.“; з. „трудности задля питаня“ м. б. „т. задає питанє“; між „під р.“ а (ст. 214) треба дати „1387“; з. „занотованє вже“ м. б. „занотованє таке“; з. „Arch. Lang“ м. б. „A. Sang“; з. „Hedvige“ м. б. „Hedvigi“.

до Галичини, де вони побільшують ряди жебраків. Очевидно, багатші до Америки не вибирають ся, а тягнуть туди малооземельні мужики або халушники. Гроші на карту корабельну виробляють їм агенти в покутних „банках“ інтабулюючи довг на реальність емігранта. Чи відтак такий емігрант доїде до Америки, чи завернуть его з дороги, то реальність его все таки піде на ліцитацію, бо довгу не годен сплатити в назначених речинях. Агенти-наганячів повно всюди по корчмах східної Галичини. Час би вже найвищий, аби власті судові взяли ся до того рода павуків, а також сільська інтелігенція повинна остерегти селян перед їздою до Америки і представити їм сумні наслідки нерозважного кроку.

— 3 сокіського руху. До Новосілок гостинних, руденського повіта, приїхав вчерашньої неділі п. Г. інструктор пожеарництва з лівівського „Сокола“ і учив селян пожеарної оборони, а потім рухових вправ топірцями. На науку пожеарної оборони прибули ще члени „Соколів“ з Загір'я, Вистович, Хишевич і Хлопчиць. Відтак зроблено фальшивий аларм, який виказав справність пожеарників. До вправ топірцями стануло 36 місцевих Соколів. Чорні топірці при білих полотнянках гарно відбивали, а поправне виконане вправ по довшій науці викликало між видами велике одушевлення. Вечером зібрали ся всі Соколи в Читальні „Просвіти“, де місцевий хор під управою діригента п. М. Білика гарно відспівав кілька народних пісень, потім лівівський відпоручник говорив про задачі руского Сокієства і звивав до участі в поїзді до Стрия на дець 19. вересня. Вікінці промовив до зібраних місцевий парох о. декан А. Ковальський заохочуючи всіх до просвіти і єдності під стягом сокієським. На день 19. с. м. заповів лівівський відпоручник другий приїзд до Новосілок гост., куди запрошено також Соколів з сусідних сіл.

— Переслідуване дівчат за патріотизм. Перед кількома днями донесло „Діло“ про ось яку подію: Як заїхав до села Боянці, жовківського пов., парох, відомий москвофіл Крушинський з Самбірщини, зараз і розпочав свою роботу. За підмогою кількох збаламучених селян він відкрив у Боянці читальню ім. Качковського, передплатив москвофільські часописи і повів свою пропаганду. Але частина молодіжи і декілька господарів, дивлячись на всі ці заходи о. Крушинського, не пішли за ним, не відрікались свого народу, а хочаги заспокоїли свої потреби духовні, стали відвідувати церкву оо. Василян у Жовкві. Се довело о. Крушинського до безтями. Веїми способами він завзяв ся проти Українців. Між иншим він розпочав давати аматорські вистави, до яких втягав місцевих дівчат. Та серед дівчат знайшла ся одна, Параня Жидик, сьвідова Русинка, розумна провідниця братства Серця Христового. Она своїм поєстрам читала українські часописи та навчала їх про те, що свій народ і обряд треба любити і не цурати ся. І от, щоби збути ся її, о. Крушинський примусив війта арештувати її. Арештували Параню Жидик в присутності самого о. Крушинського і двох жандармів, обвинувачуючи, що она ширала Україну і робила бунт! Після її арешту потрусили всіх дівчат, що належать до братства Ісусового Серця. Перелякані дівчата повтікали, а Гавна Мандрик пішла з доброї волі сідти до арешту з Паранею Жидик, кажучи: „її за правду мучать!“

— Тарасове свято. В Токмаку (на Таврії) дня 30. липня заходами гуртка народних учителів відбув ся вечір, присвячений пам'яті Т. Шевченка. Се перший у нас — як доносять звідам „Раді“ — національний український вечір. Треба зауважити, що хвилі українського руху зовсім не торкнулись людности нашого містечка. Се видно з того, що українські книжки та газети не передплачують ся у нас; їх не побачиш навіть у тутешній читальні. Крім того ні в одній громадській бібліотеці (їх у нас три) з вїтком деяких драматичних творів, українських книжок зовсім нема. Людність тут переважно українська та й інтелігенція теж денационалізована українська, тільки така, що сміх було дивити ся не то слухати, як читали оповістку, надруковану по українськи. Дивно, як то складав ся той вечір. Якось недоля становила ему перешкоди на кождім кроці. Адміністрация довго не давала дозволу, а як прийшов дозвід, то ніяк не можна було дістати пивна. Сам вечір пройшов в п'ятницю 30. липня під робочий день, бо тутешнє музично драматичнє товариство хоч і віддало сцену безплатно, але не хотіло відстояти її перед орендарами, котрі віддали сцену на суботу якимсь жонглерам. А через се й прибуток з вечера був невеликий (77 карб. 66 коп.; чист. 45 карб.). Вечір почав ся промовою (по українськи) про жите Шевченка, его значіне, як поета національного, загально-слав'янського і сьвітового. Складав ся вечір з трьох частин. В перших двох йшли по черзі спів і деклямація, а в третій жарт Грінченка „Миротворці“. Співав мішаний хор з 30 осіб в національних строях. Між иншим хор виконав „Заповіт“, „Ще не вмерла“, „Закувала“ і ин. Сцена уявляла українське село. Попереду стояв портрет поета, гарно окрашений рушниками і живими квітками. Публика була

переважно демократична, котру вечір зацікавив і здає ся, вдоволив.

— Боянець з Самбірщини! Яка дивна паралеля між селом в Жовківщині а Самбірщиною? Крик розпуки оголошений в „Ділі“ на поступованє о. Крушинського з вірними католицькій Церкві лучить ті дві околиці, бож в Самбірщині з села Струпиці пішов о. Крушинський, яко протєгований „поржовдни не-гайдамака-Українець“ можними Самбірщини на парохію в Боянці. Не знаємо тільки, чи протєктори о. Крушинського і других сего покою, котрими Самбірщина наповнена, отверезять ся і зрозуміють, в чім лежить суть rozządności, taktu і яко католики пізнавши нагий факт відцурають ся від тих многих rozządnych, та інакше глядіти будуть на їх працю по парафіях в Самбірщині і в їх гнізді в Самборі, чи Крупицькь і другі споріднені з ним духом і напрямом поступованя ділають після їх задушевних бажань. О. Крушинський не став иншим в Боянці, яким був в Ступиці, тут і там не крыв ся з своїм пересьвідченєм, тільки в Самбірщині відко не разило се нікого, а в Боянці натрафив на почву иншу, натрафив на працю оо. Василян, котра привязала людність до католицької Церкви і з сим відразу вїшов в конфлікт. О. Крушинський може і не здає собі справи і не розуміє, як може его поступованє в Боянці бути каригіднє, коли оно в Ступиці було похвальнє та заслужене. Боянець отвиврає очи незрячим, є огнем палцем, вказуючим на болочу рану, що нищать наш здоровий організм, тож на поступованє властей духовних звернені очи цілого нашого народу, всіх католиків, котрі в релігії не глядять політики. Боянець є також пересторогою для споріднених духом з о. Крушинським і для їх протєкторів, бож від їх дальшого поступованя зависить доказ яку ціль мають на оці, чога бажають і якими дорогами прямують до осягненя визначеної цілі. Хто помагає до підкопаня католицької віри і ослабленя її основ безпосередно чи посередно, є рівно винний. Винуватий є о. Крушинський, але винні і его покровителі і помічники. — *Сьвідомий.*

— Нова українська часопись. Вже небавом почне виходити у Київі український ілюстрований тижневник „Село“. Часопись призначає ся для читачів з народу. По ціні він буде приступний для ширшого загалу 1 карб. 80 коп. на рік. Згодились уже писати в тій новій часописі: проф. Мих. Грушевський, пр. доц. О. Грушевський, М. Коцюбинський, О. Олесь, С. Черкасенко, Ю. Сірий, В. Корольов, Ю. Будяк і инші.

— На першу хлѣборобську виставу в Стрию зголошили ся в речивці ше отсі виставці: Краєвий Базар в Чернівцях як осібна група буковинська (картограми, вироби ткацкі, кошикарські, деревні, вишивки ітп.); Степан Луців з Урожа (овоче вєно, рами); Іван Дмитрів з Підмихайловець (крілики фляндрийські); др. М. Пачовський з Долини (афинякове вєно); Рубиновичі з Угнова (чоботи), о. Остап Нижанковский (уліи системів: а) Альберті Дадант (Blättersystem) за склом, рамки з задю вкладані в насадю на малі рамиці; б) відєньський, тристажовий за склом, в магазині дерев'яна перегородка; в) американський, лежачі рамки з насадю на рамки малі секційні; г) галицький, примієнений до американського т. є. рамки галицькі вкладані з верху; д) галицький, з магазином в горі на малу рамку; ж) уліи збірний для хову маток; з) галицький систем глибокий; и) транспортівка для роїв; і) праси до овочів; к) машинка до різаня і збиваня рамок власного помислу і инші дрібніші пасічнічі внаряди); м) фотографія пасіки; н) дивльоми і листи похвальні; Ф. Нарольський в Волі довголуцької (кури срібні американські); Тов. „Взаїмна Поміч“ галицьких і буковинських учителів зі Львова (картограми); Мих Рішило з Синєвідзка (мужєскі і жіночі ходаки); Мих. Мозіль з Синєвідзка (сїрак і холошій); Стефан Равлінко в Синєвідзка (кожух і киятар); Гресь Бобанич з Синєвідзка (бураки і озма ишениця); Марія Бобанич з Синєвідзка (ярину); Гнат Бобанич з Синєвідзка (мід і фотографію пасіки); Евфрозина Бобанич з Синєвідзка (ручники і сорочки); Анна Краєць з Синєвідзка (вишиваний киятар); В. Цюцюра з Кобак (кури „Незбудьки“, качки Пекінґ, овес Лігово і бараболю Чудо Агнєльного); Е. Сенчина з Крушельниць (три роди бараболі а то: „Up to date“, „Imperator“ Рїхтера і Королева ранних); Мих. Новосільський (скрипка 4/4 і жіноча скрипка 7/8) а вкінці члєни Тов. „Зоря“ зі Львова а то: Андрій Андрейчяв, літограф; А. Оприск, столяр; Іван Вертипорох, столяр; Осип Вертипорох, столяр; Михайло Павлишак, столяр; Йосиф Пендюк, столяр; Теодор Гелета, pokojovий м'яляр; Ст. Михалевич, лакєрник; Мороз, стельмах; Вас. Мельник, стельмах; Онуфрій Мельник, коваль; Іван Чорний, швец; Ст. Коцюмбас, швец; Василь Гресяк, кравець; Дмитро Сташишин, різьбар; Сабарай, позолотар; Мушак столяр; Іван Глинчак, слюсар; Кузьмич, бровівник і Михайло Стефанівський, слюсар. — Комітет виставовий просить отєм П. Т. виставців, щоб зволюли виставляти лише справді прегарні річи — бо місяця, призначеного на виставу є обмаль, протє комітет був би приневолений річи буденні усунути з вистави.

— Опуст в податках. Подає ся сим до загальної відомости, що по мысли артикулів IV. до XI закона з дня 25. жовтня 1896 ч. 220 в. з. д. і розпорядженя ц. к. міністерства скарбу з дня 20. липня 1909 ч. 53.068 належать ся в році 1909 слїдуочі опусту в безпосередних податках: а) в податку ґрунтовім опуст 15%; б) в податках домових з вїтком податку 5%-го від доходу з будинків увільнених часово від податку домового — опуст 12½%. Головну суму загальноґо податку заробковогò знижено на рік 1909 подібнò як в році попереднім о 25% і она вносить 36,632,889 К 26 с. Податок заробковий від підприємств обов'язаних до публичного складаня рахунків вичислених в § 100 уступ 1. і 5. покликаногò висше закона буде на рік 1909 приписувати ся і побирати ся як в році попереднім в висоті 10%. Опусту під а) і б) будуть обчислені лише від державної належитости податкової з виключенєм податків автономічних і зістануть в ц. к. урядах податкових записані в книжочки податкові зглядно в накази заплати на сі податки. Коли записанє се буде могло наступити, подасть кождий ц. к. уряд податковий в своїм часі окремими оповіщенями до загальної відомости. — Ц. к. кравва Дирекция скарбу.

— Синій брильянт. В Парижі продано оноді на ліцитації синій брильянт, який колись належав до французької корони. Сей гарний камінь зазнав різної долі. По смерті Людовика XIV брильянт понав в руки Турка Габіба, який купив его в Амстердамі. Відтак переходив він з рук до рук, аж найшов ся на ліцитації і став проданий за 400.000 франків. Сині дияменти є незвичайною рідкостію. Від синьогò шафіру легко відрізнити его по сильнім блеску.

— Карузо при голосі. Доносять з Остенди про нечуване поведженє славного тенора Каруза, що як звісно переходив тяжку операцію горла і був zagrożений утратою голосу. Три концерти з минушого тижня зібрали в остєндській касині 50.000 осіб. Число зібраних сьвідчить ясно про поведженє Каруза. Численні овації були виразом одушевленя і признаня для уздорвленогò співака. При тій нагоді рецензії пригадують самоубийство, якогò допустив перед трома місяцями одия Італієць, горячий обожатель талану Каруза, з розпуки, що той вже ніколи співаати не буде.

— Охорона звірят перед комахами. Щоби охоронити худобу перед мухами і иншими комахами, треба уживати одного з отсих средств: 1) натирати щодень худобу вїхтем з орїхового листя (волоского орїха) або листєм дині; 2) обмивати відваром з орїхового листя, звареногò в одті (раз на тиждєнь досить); обмивати відваром з найгіршого тютюну 40 частий води).

— Добре платнє становище. В скарбовім уряді в Зєдин. Державах півн. Америки працює між иншими урядник-хемик, який за 14 днів праці в рік бере 42.000 долярів пенсії. Его праця обмежує ся до розробленя фарби, якої уживають до друку державних банкнотів. Краска та є внаходом того хеміка, і лише він один знає тайну її приладженя. До того має він своє бюро, до якогò всім вєту зборонений. По роботі він всі прилади нищить, щоби хто инший не дібрав ся до его тайни.

— Дрібні вїсти. Винчавє п. Івана Фединьского, укіч. богослова, з п-єю Ярославною Височанською відбуло ся дня 8. с. м. в Перегнові. — В Російній, богородчаньского повіта, убив грім під ялицею господаря Петра Марусина.

— Поетичний кутик.
З фрагментів.

Де люди ті, що йшли вперед у повній силі?
Де сі, що народів судьбу рїшали —
Ті, що любили і сі, що доплати?!
Усі, усі в могилі..

Що і любов, краса і щастя дні,
Що все і все з часом вмирає,
Що час мов вихор з цвітї лист зриває,
О не кажи, ой не кажи мені!

У. К.
Оповістки.

— Перенесєня. Міністер судівництва перенїс пєвітових судів: Жвгм. Плянера з Заболотова до Судової Вишні і Алекс. Гїльбрїхта з Суд. Вишні до Заболотова.

— Управа руского інституту ґімназїального в Перемишлї просить всіх родичів, які мають замір примїстити своїх синів в тїмже інституті, щоби зі зглядів на відповідні зарядженя зголошили ся як найскорше а по можнвсти перед 25. с. м. Дотеперішних питомців інститута може управа записати до ґімназїї, наколи пришлють своє послїднє сьвідѣтво і таку вписову. — Родичі учеників з инших ґімназїї, які би мали намір умїстити своїх синів в тїмже інституті, і в тїй цілі перенєсти їх до перемискої, рускої ґімназїї, зволють безпривольно внести відповідно умотивовані поданя до ц. к. Ради шкільноґу

кравові на руки Дирекції гімназії в Перемишлі о принятє їх до тойж гімназії і повідомити про се управу інститута, просячи Виділ о евентуальне принятє їх до інституту.
87(2—2)

Довго в ніч корови, що ночували перед нами і за нами, не давали нам спати. Ще довго не давали нам спати цілі рої комарів, немилый ставенний сопух і невиносиме горячо в хаті, але утима перемогла.

Альфред Будзиновский.

3 прогульки в гори.

Полонина на Багі 3. серпня 1909.

(Дальше).

На зустріч нам вийшло кілька верховинців, якась жінка і одна чи двос дівчат. Всі ступили коло зимівки і цікаво, а пильно придивляли ся, куди і як ми йдемо.

Тимчасом буря наближала ся чим раз сильніша. Огненні язика лискавок перелітали від краю до краю цілого овиду, а денервувачий їх гуркіт та лоскіт приміював ся гарно до цілости дикого образу розшпалілої природи.

Господар зимівки не лише привів нас на нічліг, а ще й жалував, що наша гостина не випала в его мешкальній хаті, в селі Либохора, де було би вигідно положити ся, припочати та гідно закустити. Зимівка, до якої ми ввійшли, становить один прямокутний подовгастий будинок з двома дверима, що ведуть до двох віддільних частин хати. В одній половині є стайня для худоби, а друга поділена знов на дві часті. Перша крайна без стелі становить також стайню, а друга зі стелею, з печю та приічком служить як захист для людей. Ціла кімнатка має окіло п'ять кроків довготи і тільки ширини. З двох сторін уставлені в під стіною лавки з грубих брусів, до третьої в приперта піч і ліжко, а в четвертій є двері, другий бік печі і мала полицка. Перед лавками уставлений стіл. Хоть на дворі було ще ясно, то в хаті не було нічого видно, бо замість вікон були два малі отвори високі на одну вузку дошку, а широкі на 30 до 40 сантиметрів. Одно „вікно“ було до половини заслонене якимсь кавалком скла. Решту „вікна“ заткано соломою. Другий отвір не мав ніякої заслони. Тому коли гадання зачала топтити в печі і коли дим замість виходити, як звичайно в курній хаті, дверима, зачав крутити ся не лише під стелю але також розходити ся по цілій хаті, тогді встав один верховинець і якимсь платом заткав сей отвір, щоби „вітер не колотив вогню“. Тепер настала вже цілковита тьма, яка уступила аж по рознясенню вогню. Ми навмисне несвѣтили зразу ліхтарки, щоби хвилину жити нефалшованим, правдивим житєм наших верховинців і придивити ся їхньому хвилевому побуту в полонинах. Бо зимівки лиш кілька разів до року і то лише на короткий час є замешкали. Впрочім полонини і зимівки є зовсім безлюдні. Верховинці виходять в полонини на весні засіяти овес; в літі збирати сїно і в осені овес. Тоді то проживають они в зимівках можливо найпростішим способом. Сіють на лавах, їдять „ріпу“ (бульбу), вівсяний хлѣб а властиво плячки і п'ють молоко доене з коров, навмисне для їх виживлення гваних в полонини. Ввечлива гадання обібрала „ріпу“, зварила з нашої муки кулешу, пришкварила нашу солонину і подала се на стіл, а до того додала ще коновчину сьвіже видовного молока. Тимчасом до зимівки входив що раз якийсь новий гість-верховинець перемоклий, і скинувши з рамен тайстру ставав при огни, щоби загріти ся. А буря і дощ шалїли на дворі дальше. Нагдо вбїг в гату якийсь молодий гадза. На лиці малював ся виразно якийсь переляк, а при зниманю тайстри слїдне було дряпане рук. На останку не звертаючи навіть уваги на нас вакинув зі себе одним тхом.

— Бог сьвятїй при вас!.. Огонь в селі! Всї як олен зірвали ся з лав та ковбків, що в браку лав служили за дзиглики і неспокойно а питаючи вьялили свої очі в прихожого.

— Де горить? — озвало ся кілька голосів.

Тут прихожий вповів, що коли втїкав полониною до зимівки, лиснуло вагло і грядило, а перелїтаючий недалеко него грім запалив на сусідній полонині якусь зимівку і другий ще будинок коло неї. Ми всї вбїгли з хати і мимо дощу побїгли на край горба придивити ся пречудному видови. Серед цілого моря горбів порослих темним бором, видно було ще цілком добре сусїдню полонину, а на основі слїдуючого високого горба яскїли дві жовто червоні плями подуміні а над ними вносив ся дим, що мимо дощу доходив високо прямовисно, а доперва в горі лояив ся в напрямі вітру та віддалеко в горах запах горючої, тяжкої праці нашого нуждаря-мужика. Помимо спізненої пори ми звяли два рази вид сеї пожежи, по чім усуваючи ся від дощу мусїли вернути в хату на нічліг. Господар нанесли сїна на постелю і лави а самі пішли спати на оборіг. Виложивши замоклі черевки на піч та розвісивши манти на лісках і ми лягли.

Телеграми

з дня 16. серпня.

Атени. Ціла преса накликує Кретийців, аби усунули грецьку хоругов і тим чином показали добру волю супроти опікунчих держав.

Париж. Matin доносить з Кательонї, що революційний рух там знова розгорів ся.

Мадрит. Король Альфонс вїхав вчера до Сан Севастиян.

Канея. Підчас приїзду членів посольських зборів вїшов до міста відділ Кретийців і заняв кріпость, щоби боронити грецької хоругви.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 9. до 15. серпня 1909:

	за 50 клг.
Пшениця	12 25—12 50 К
Жито	9 15— 9 40 К
Ячмїнь броварняний	8 35— 9 00 К
Ячмїнь на папу	7 70— 8 00 К
Овес	9 75—10 00 К
Кукурудза	0 00— 0 00 К
Просо	0 00— 0 00 К
Горох до вареня	11 00—11 25 К
Горох на папу	00 00—00 00 К
Бобик	7 50— 8 00 К
Ковюшина червона	75 00—85 00 К
Ковюшина біла	40 00—60 00 К
Ковюшина шведска	75 00—85 00 К
Тимотка	34 00—38 00 К
Ріпак зимовий	13 50—13 75 К
Насїне конопл.	10 00—10 50 К
Хміль	45 00—55 00 К
Насїне льняне	11 00—12 00 К
Львянка	10 00—10 50 К

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкорольва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки Дра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причини. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. I. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені україньско-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Кураційний і дезеровий виноград,

найкрасної якості, з великими ягодами, солодкий, щоденно сьвіжий з пня, 5 клгр. — 3 К. Мід природний чистий 5 клгр. 6 К 50 с.

L. Altneu, Versecz 4, Ungarn.
78 (3—15)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклик:

Свій до свого!

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гerdани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — *Склади „Сокільского Базару“ у Львові і Стрию.*

ПРАКТИЧНИЙ ПРОВІДНИК

для науки релігії в школі і в церкві.

Уложив о. Евген Гузар.

Друге доповнене виданє.

Ціна 4 кор. без почт. перес.

Набувати можна лиш в Книгарні наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ринок 10.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рілньникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Контто в Щадницькі почтовій ч. 35.527.

Контто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадницькі К 2,848.890.--

Уділи членські К 262.994.--

Позички уділені К 3,396.002.--

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:03
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30G	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Галича	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	5:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50G	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10 11:35B
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і сьвята від 10/2 до 12/2. А) Лише в неділі і сьвята від 1/2 до 31/2. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/2 до 30/2. — В) В неділі і сьвята а від 1/2 до 30/2 щодень. — Г) Щоденно від 1/2 до 21/2. — З) Лише в неділі.

